

ISSN 1683-1942

ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ

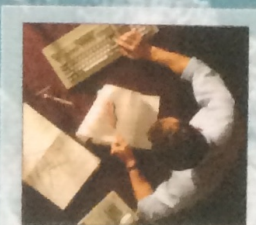
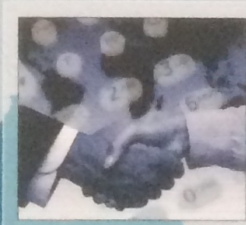
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УКРАЇНА

НАУКА ЕКОНОМІКА БІЗНЕС

№ 1 (41)

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

№ 1 (41)

Харків. Вид. ХНЕУ, 2007

ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ

Засновник і видавець

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

березень 2007 р. №1 (41)

Науковий журнал "Економіка розвитку" видається з березня 2002 року, перереєстрований у зв'язку зі зміною сфери розповсюдження і назви журналу "Вісник" з 1997 р.

Реєстраційний номер свідоцтва КВ №5947 від 19.03.2002 р.

Затверджено на засіданні вченої ради університету.

Протокол №5 від 20.02.2007 р.

Редакційна колегія

Пономаренко В. С. — докт. екон. наук,
професор (головний редактор)

Афанасьєв М. В. — канд. екон. наук, професор

Внукова Н. М. — докт. екон. наук, професор

Грігорян Г. М. — докт. екон. наук, професор

Гриньова В. М. — докт. екон. наук, професор

Дікань Л. В. — канд. екон. наук, професор

Дороніна М. С. — докт. екон. наук, професор

Іванов Ю. Б. — докт. екон. наук, професор

Кизим М. О. — докт. екон. наук, професор

Клебанова Т. С. — докт. екон. наук, професор

Левикін В. М. — докт. техн. наук, професор

Малярєвський Ю. Д. — канд. екон. наук, доцент

Назарова Г. В. — докт. екон. наук, професор

Орлов П. А. — докт. екон. наук, професор

Пушкар О. І. — докт. екон. наук, професор

Тодика Ю. М. — докт. юр. наук, професор

Тридід О. М. — докт. екон. наук, професор

Українська Л. О. — докт. екон. наук, професор

Хохлов М. П. — докт. екон. наук, професор

Ястремська О. М. — докт. екон. наук, професор

Зав. редакцією Сєдова Л. М.

Відповідальний редактор Сєдова Л. М.

Редактори: Гузенко О. М.

Лященко Т. О.

Замазій О. Є.

Гергеша А. В.

Анацька О. В.

Комп'ютерна верстка Труш В. Ю.

Адреса видавця: 61001

Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Телефони:

(057)702-03-04 — гол. редактор

(057)758-77-05 — зав. редакцією

(057)758-77-04 (дод. 2-57) — редакція

E-mail: vydav@ksue.edu.ua

- Статті для публікації в науковому журналі відбираються на умовах конкурсу.
- Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.
- Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів.
- При передрукуванні матеріалів посилання на «Економіку розвитку» обов'язкове.

Підписано до друку 28.03.2007 р.

Формат 60×90 1/8. Папір MultiCopy.

Ум.-друк. арк. 15,0. Обл.-вид. арк. 24,9.

Тираж 500 прим. Зам. №169.

Ціна договірна.

Надруковано з оригінал-макета на Riso-6300
Видавництво ХНЕУ

- © Харківський національний економічний університет, 2007
- © Економіка розвитку, 2007
- © Видавництво ХНЕУ, 2007
дизайн, оформлення обкладинки

Зміст

Механізм регулювання економіки

Іванов Ю. Б. Принципи податкового регулювання.....	5
Григорян В. В. Современные представления об экономическом риске.....	8
Дікань Л. В., Клімов А. В. Структурованість фінансових потоків страхової компанії як основа передбачення її розвитку.....	11
Колодізєв О. М. Дослідження тенденцій розвитку вітчизняного ринку банківського кредитування в умовах фінансової глобалізації.....	13
Хохлов Н. П. Фундаментальность как важнейший принцип университетского образования.....	16
Попова С. М., Шведенко М. О. Особливості економічної злочинності в сучасній економіці.....	19
Піддубна Л. І. Просторово-темпоральний ракурс проблеми конкурентоспроможності економіки України.....	22
Близнюк Т. П. Характеристика проходження циклів М. Кондратьєва в Україні.....	26
Нечепуренко А. І. Діагностика довіри в колективі.....	31
Малярець Л. М. Стійкість економіко-математичного моделювання у вимірюванні ознак об'єктів в економіці.....	33
Кармінська-Белоброва М. В. Проблемні питання реформування податкової системи України.....	38
Доронин А. В. Теоретические основы исследования и формирования эмоционального капитала личности и организации.....	41
Леонтьева Ю. Ю. Стратегические направления развития туризма в Украине.....	45
Ніколаєва А. Ю. Організаційно-економічний механізм формування транснаціональних корпорацій в умовах трансформаційної економіки: досвід Росії.....	47
Філіпович Т. Г. Механізм корпоративного контролю та причини виникнення корпоративних конфліктів.....	50
Сохацкая А. В. Формирование системы управления конкурентоспособностью продукции.....	52
Прочан А. О. Планування маркетингової діяльності в туризмі.....	54
Макаренко М. И. Финансовая глобализация и монетарная политика государств.....	56
Хазанова Н. Н., Шемякина И. Н. Проблемы формирования научно-технического потенциала оборонно-промышленного комплекса.....	58
Плоткин В. И., Попеленко А. А. Методика согласования экспертных данных.....	60
Полякова С. В., Реут А. Г. Оцінка впливу програм соціального захисту на ситуацію з бідністю в Україні.....	62
Смолюк В. Л. Методичний підхід щодо формування механізму управління розвитком трудового потенціалу підприємства.....	63
Вацьковски К. С., Гордієнко Л. Ю. Проблеми конфліктів у процесі організаційних трансформацій.....	65
Меджибовська Н. С. Технології електронного постачання: питання класифікації й вибору.....	68

УДК 336.713(477)

Колодізев О. М.

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

In the article dynamics of home crediting development is investigated. Such dynamics is considered in the aspect of correspondence analysis between a total sum of credits and their kinds, accounting long-term and short-term ones. An essence of investment projects realization as a main factor influencing the development of Ukrainian economy in conditions of considerable shift in the commercial banks credit portfolio proportions is confirmed.

Аналіз структури кредитних ресурсів вітчизняних банків та ефективності їх використання свідчить про той факт, що протягом останніх років у банківській сфері продовжувалась позитивна тенденція до стабільного функціонування та розвитку банків, посилювався їх сприятливий вплив на економічне зростання. Таким чином, можна зробити висновок, що потенціал банків України достатній і сформований у оптимальній структурі [1].

Дослідженню процесу кредитування присвячені роботи таких зарубіжних вчених, як І. Ансофф, П. Друкер, А. Сміт, Й. Шумпетер, М. Кейнс, І. Фішер. Також проблемами кредитування комерційними банками займалися М. Алексеєнко, З. Васильченко, О. Кіреєва, С. Козьменко, В. Міщенко, А. Мороз, М. Савлук та ін.

Безпосереднім завданням дослідження є аналіз факторів, що визначають діяльність банків з позиції залучення і розміщення ресурсів, а також розгляду їх як внутрішніх умов, причин, які об'єктивно впливають на подальший розвиток вітчизняної банківської системи. З метою визначення оптимальних процентних ставок і конкретизації можливих проблем у процесі оперативного управління кредитними операціями необхідно виявити фактори, що впливають на їх рівень та визначити комплекс організаційно-методичних заходів, необхідних для забезпечення умов ефективного банківського кредитування в умовах посилення банківської конкуренції.

В умовах сьогодення в економіці України намітилися позитивні тенденції економічного зростання, темпи та стійкість якого залежать від здатності банківської системи забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними кредитними ресурсами. Надання кредитів і проведення кредитної політики є найпоширенішою і найдохіднішою операцією банківських установ. Однак аналіз ситуації, що склалася у банківській сфері, свідчить, що більшість банків зазнає фінансового краху внаслідок надзвичайної ризикованої кредитної політики.

У зв'язку з цим основну увагу необхідно зосередити на виявленні тих тенденцій, що нині переважають у кредитних взаємовідносинах банків з клієнтами, та пошуку шляхів удосконалення сучасних форм кредитування.

До тенденцій, що відображають кількісні та якісні зміни розвитку системи банківського кредитування, можна віднести такі:

1. З кожним роком обсяги наданих кредитів зростають. У період з 1997 р. по 2006 р. кредитні вкладення зросли у 18,8 раза (рис. 1).

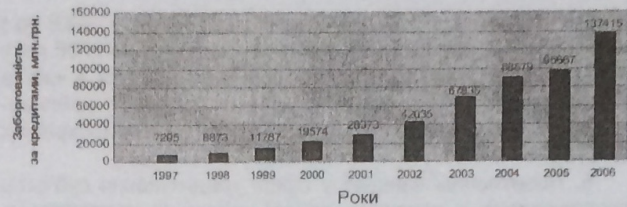

Рис. 1. Динаміка вимог банків за кредитами, наданими банками в економіку України

2. На 1 січня 2006 року частка кредитів у загальній сумі активів банків становить 51,1%, тоді як на 1 січня 1999 року їх частка становила 42,2% (табл. 1). При чому в останні роки спостерігається зниження цього показника, бо в 2002 році він досягав майже 70%.

Таблиця 1

Частка кредитного портфеля в обсязі сукупних активів банківських установ України

Показник	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.
Загальні активи, млн. грн.	25806,2	36979,5	50391,7	67773,5	100234,4	158946,5	179548,9	252179,3
У тому числі кредитний портфель, млн. грн.	10941,7	17589,9	31882,7	46735,6	62503,0	82167,1	93758,9	129468,2
Частка кредитного портфеля в загальній сумі активів, %	42,2	47,6	63,2	69,2	62,4	51,7	52,2	51,1

3. У кредитно-розрахункових відносинах банків з позичальниками за останні роки намітилась стійка тенденція до випередження темпів збільшення обсягів кредитування над темпами зростання валового внутрішнього продукту (табл. 2). Відповідно, в розвитку економіки країни переважають екстенсивні процеси, котрі створюють передумови для втягнення великих сум кредиту на покриття затрат, що підлягають фінансуванню за рахунок власних коштів підприємств і бюджетних асигнувань [2].

4. Протягом 1998 – 1999 рр. частка кредитів у валовому внутрішньому продукті становила лише 8,7 – 9,0% (табл. 3). Тоді ж частка збиткових підприємств у загальній кількості господарських суб'єктів становила 54,5 – 55,7%. Природно, що ці підприємства не могли бути суб'єктами кредитування. Лише у 2000 – 2003 рр. частка збиткових підприємств порівняно з 1999 р. скоротилася і становить 37,7 – 41,0%, у зв'язку з чим відношення кредитів до валового внутрішнього продукту становить 11,5 – 25,8%, що перевищує рівень 1998 – 1999 рр.

Таблиця 2

Темпи зростання кредитних вкладень і валового внутрішнього продукту України за 1998 – 2006 рр.

Показники	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Темп зростання ВВП, %	109,9	127,2	130,4	120,1	110,6	116,6	118,2	101	119,8
Темпи зростання кредитів, %	121,6	132,8	166,1	145,0	148,1	161,4	130,5	108	143,6
Випередження (+), сповільнення (-) темпів зростання кредитів над темпами зростання ВВП (пунктів)	+11,7	+5,6	+35,7	+24,9	+37,5	+44,8	+12,3	+7	+23,8

Безумовно, це можна розцінити як прийнятну, але доволі скромну тенденцію, котра спостерігається у рамках суттєвого відставання ролі кредиту в опосередкуванні валового внутрішнього

рішнього продукту. Проте в останні роки (2004 – 2006 рр.) ситуація значно покращилась і за даними на 1 січня 2006 року частка збиткових підприємств зменшилась у 1,6 раза, а частка кредитів банків у валовому внутрішньому продукті наблизилась до розміру аналогічного показника у розвинутих країнах 30,0% [3].

5. Позитивним явищем у сфері кредитування суб'єктів господарювання є наявність стійкої тенденції до зростання довготермінового кредитування (табл. 4).

У 1998 р. з'явилися перші ознаки тенденції до зростання частки довготермінових кредитів, які у цьому році досягли рівня 18%. Триває зростання обсягів довготермінових кредитних вкладень в економіку України і в 1999 – 2006 рр.

Так, у структурі кредитних вкладень частка довготермінових кредитів на початок 2006 р. становила 61,3%.

Таблиця 3

Частка банківських кредитів у валовому внутрішньому продукті України

Показники	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Обсяг валового внутрішнього продукту, млн. грн.	102593	130442	17007	20419	25810	63228	34511	118529	10122
Кредити, надані банківськими установами суб'єктам господарювання, всього	8873	11787	19574	28373	2035	7835	88579	95667	77415
Частка кредитів банків у валовому внутрішньому продукті, %	8,7	9,0	11,5	13,9	18,6	25,8	25,7	22,8	30,0
Частка збиткових підприємств	54,5	55,7	37,7	38,2	38,8	41,0	37,2	35,5	34,0

Так, чим вищими є темпи інфляції в країні, тим меншою є частка довготермінових кредитів у кредитному портфелі банків (табл. 5, рис. 2).

Таблиця 4

Динаміка кредитів, наданих банківськими установами в економіку України, за термінами користування

На кінець періоду	Короткотермінові кредити		Довготермінові кредити		Усього	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
1992	26	96	1	4	27	100
1993	396	97	11	3	406	100
1994	1381	89	176	11	1558	100
1995	3643	89	434	11	4078	100
1996	4845	89	607	11	5452	100
1997	6522	89	773	11	7295	100
1998	7240	82	1633	18	8873	100
1999	9142	78	2645	22	11787	100
2000	16060	82	3514	18	19574	100
2001	22218	78	6156	22	28373	100
2002	30185	72	11849	28	42035	100
2003	37282	55	30553	45	67835	100
2004	40575	46	48003	54	88579	100
2005	43648	45	52019	55	95667	100
2006	53984	39	83431	61	137415	100

Виходячи з даних табл. 5, можна помітити значне покращення економічного становища в країні: темп інфляції зменшився у 2,46 раза, облікова ставка НБУ зменшилась у 2,89 раза

Таблиця 5

Динаміка інфляційних процесів, облікової ставки НБУ та частки довготермінових кредитів у кредитному портфелі банківських установ України

Показник	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Темп інфляції, % до попереднього року	10,1	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	7,3	5,2	4,1
Облікова ставка Національного банку України, %	24,6	61,6	50,0	30,6	19,7	9,5	7,0	7,0	9,0	9,0
Темпи зростання зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання та фізичних осіб	23,6	30,2	46,9	54,2	37,0	46,9	62,7	67,1	72,6	74,8
Частка довготермінових зобов'язань у загальному обсязі зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання та фізичних осіб, %	-	6,5	5,5	6,1	13,8	24,3	32,2	38,4	41,6	45,7
Частка довготермінових кредитів у загальному обсязі кредитного портфеля банків України, %	10,6	18,4	22,4	17,9	21,7	28,2	45,0	54,2	55,1	61,3

Саме тому значно збільшилися темпи зростання зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання та фізичних осіб (у 3,17 раза). Ситуація в банківській системі, що склалася, наведена на рис. 2

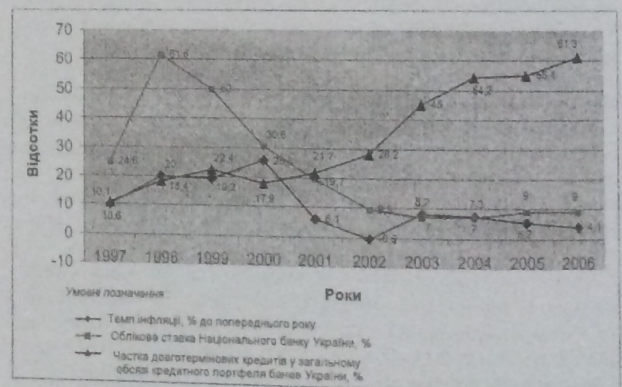

Рис. 2. Динаміка інфляційних процесів, облікової ставки НБУ та частки довготермінових кредитів у кредитному портфелі комерційних банків України

6. Протягом останніх років змінилась на краще і якість кредитного портфеля банків. З даних табл. 6 видно, що частка проблемних банківських кредитів (прострочених та сумнівних) у загальному обсязі кредитного портфеля знизилась з 11,3% за станом на 1 січня 2001 року до 2,97% — на 1 січня 2006 року.

7. В Україні більшість кредитів (78,3%) банківські установи надають суб'єктам господарювання (табл. 7). Однак позитивним є те, що банки продовжують нарощувати обсяги кредитування фізичних осіб. Так, станом на 1 січня 2005 року частка кредитів, наданих фізичним особам, становила 17,1%, а на 1 січня 2006 року – 21,7%.

Таблиця 6

Динаміка структури заборгованості за кредитами, наданими банками України у 2001-2006 рр.

Показники	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.
Кредитний портфель, млн. грн.	23637	32097	46736	67696	97300	156800
Проблемні кредити (прострочені і сумнівні), млн. грн.	2679	1863	2113	2445	3317	4657
Частка проблемних кредитів у кредитному портфелі, %	11,3	5,80	4,52	3,61	3,41	2,97

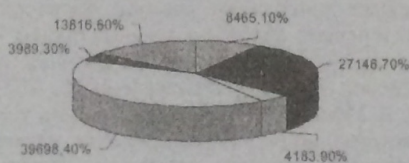
Диспропорцію між кредитами, наданими юридичним і фізичним особам, зумовлюють несприятливі умови для приватного підприємництва, недосконалість законодавчого забезпечення споживчого кредитування, нестабільність ринку праці, низький рівень доходів фізичних осіб.

Таблиця 7

Динаміка кредитів, наданих установами банків в економіку України (за видами економічної діяльності)

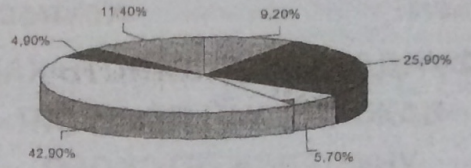
Види економічної діяльності	01.01.05		01.01.06		Відхилення	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Усього, з них:	97300	100	156800	100	+ 59500	-
1. Кредити, надані суб'єктам господарювання, з них	80661,7	82,9	122774,4	78,3	+ 42113	- 4,6
1.1 Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	8465,1	8,7	14425,6	9,2	+ 5960,5	+ 0,5
1.2. Добувна та обробна промисловості	27146,7	27,9	40611,2	25,9	+ 13464	- 2
1.3. Будівництво	4183,9	4,3	8937,6	5,7	+ 4753,7	+ 1,4
1.4. Оптова і роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту	39698,4	40,8	67267,2	42,9	+ 27569	+ 2,1
1.5. Транспорт	3989,3	4,1	7683,2	4,9	+ 3693,9	+ 0,8
1.6. Інші	13816,6	14,2	17875,2	11,4	+ 4058,6	- 2,8
2 Кредити, надані фізичним особам	16638,3	17,1	34025,6	21,7	+ 17387	+ 4,6

Виходячи з даних табл. 7, найбільшу питому вагу в кредитах, наданих банками, займають обсяги кредитів під будівництво на 47 537 млн. грн. Це пов'язано з активним розвитком іпотечного кредитування в Україні (рис. 3, 4) [4].

Умовні позначення:
 ■ Сільське господарство, мисливство та лісове господарство
 ■ Добувна та обробна промисловості
 □ Будівництво
 □ Оптова і роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту
 ■ Транспорт
 ■ Інші

Рис. 3. Структура кредитів, наданих банками суб'єктам господарювання, за станом на 1 січня 2005 р. (за видами економічної діяльності)

Умовні позначення:
 □ Сільське господарство, мисливство та лісове господарство
 ■ Добувна та обробна промисловості
 □ Будівництво
 □ Оптова і роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту
 ■ Транспорт
 ■ Інші

Рис. 4. Структура кредитів, наданих банками суб'єктам господарювання, за станом на 1 січня 2006 р. (за видами економічної діяльності) [5]

Таким чином, до тенденцій, що відображають якісний бік розвитку системи кредитування, на думку автора, можна віднести такі:

1. Кредитування в Україні фактично не має спеціального законодавчого забезпечення. Також варто зазначити, що нормативне регулювання кредитних відносин Національним банком України не має системного характеру й не забезпечує сталого функціонування і розвитку системи банківського кредитування в Україні.

2. У сучасній практиці застосовуються три основних методи кредитування: цільова позика і кредитування поточного рахунку по мірі надходження платіжних документів до нього в межах відкритого ліміту кредитування ("овердрафт"). Частка овердрафт в кредитному портфелі банків поки що незначна (5% на 1 лютого 2006 року) [6].

3. При встановленні процента за кредит банківські установи враховують цілу низку чинників. Але, незважаючи на зменшення облікової ставки, ставки за кредитами залишаються ще на порівняно високому рівні.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що, поперше, банкам доцільно знизити ціну кредиту та розширити його доступ для широкого кола клієнтів. Процентна ставка банків за кредитами може бути зменшена, якщо за допомогою позики здійснити диверсифікацію кредитного портфеля банку. Пропонується при укладанні кредитних договорів передбачити постійне коригування процентної ставки у випадку зміни облікової ставки НБУ, темпів інфляції тощо.

По-друге, для стимулювання надання банками довготермінових позик необхідно вирішити питання надання пільг щодо створення обов'язкових резервів, оподаткування доходів і використання прибутку банків, створити умови для акумуляції у банках значних вкладів.

По-третє, здійснити адаптацію міжнародного досвіду кредитування до української банківської практики, звернути особливу увагу на розвиток кредитних ліній, овердрафта, контокорренту, консорціумних кредитів.

Література: 1. Гончарук Т. І. Конкурентоспроможність національної економіки: критерії визначення та динаміка розвитку // 36. наук. пр. "Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України" Наукове видання. – Суми: Мрія-1 ЛТД; УАБС, 2004. 2. Бабаян М. Н. Особенности банковской конкуренции // Межвузовский сб. научн. тр. "Экономика России: основные направления совершенствования" – 2005. – Вып.7. 3. Шинг Ф. І. Банківська конкуренція під впливом іноземного капіталу: Монографія. – Суми: Ділові перспективи, 2006. – 288 с. 4. Динаміка фінансового стану банків України на 1 січня 2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – №2. – 44 с. 5. Основні показники діяльності банків України на 1 січня 2005 року // Вісник НБУ. – 2005. – №2. – 48 с. 6. Гриньова В. М. Визначення факторів оптимізації банківського кредитування у формі овердрафт за допомогою регресійного аналізу / В. М. Гриньова, О. М. Колодізев // 36. наук. пр. "Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України". Т. 16. – Суми: УАБС НБУ, 2006. – 336 с. 7. Структура зобов'язань банків України за станом на 01.01.2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – №3. – 52 с. 8. Структура активів банків України за станом на 01.01.2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – №3. – 48 с.

Довідка про авторів

- Іванов Ю. Б.** – докт. екон. наук, професор ХНЕУ
Григорян В. В. – аспірант ХНЕУ
Дікань Л. В. – канд. екон. наук, професор ХНЕУ
Клімов А. В. – аспірант ХНЕУ
Колодізев О. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Хохлов Н. П. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ
Попова С. М. – канд. екон. наук, викладач ХНЕУ
Шведенко М. О. – студент ХНЕУ
Піддубна Л. І. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Близнюк Т. П. – аспірант ХНЕУ
Нечепуренко А. І. – аспірант ХНЕУ
Малярець Л. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Кармінська-Белоброва М. В. – аспірант Харківської державної академії культури
Доронін А. В. – докторант ХНЕУ
Леонтьєва Ю. Ю. – асистент Харківської національної академії міського господарства
Ніколаєва А. Ю. – викладач Харківського гуманітарного університету "НУА"
Філіпович Т. Г. – аспірант ХНЕУ
Сохацька Г. В. – аспірант ХНЕУ
Прочан А. О. – аспірант Гуманітарного університету "Запорізький інститут державного та муніципального управління"
Макаренко М. І. – докт. екон. наук, професор Української академії банківської справи НБУ (м. Суми)
Хазанова Н. М. – молодший науковий співробітник Інституту економіки промисловості НАН України
Шемякіна І. М. – молодший науковий співробітник Інституту економіки промисловості НАН України
Плоткін В. І. – канд. техн. наук, доцент ХНЕУ
Попеленко А. А. – канд. техн. наук, доцент, старший науковий співробітник Харківського університету Повітряних Сил ім. І. М. Кожедуба
Полякова С. В. – канд. екон. наук, старший науковий співробітник Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України
Реут А. Г. – головний економіст Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України
Смолюк В. Л. – аспірант ХНЕУ
Вацьковські К. С. – докт. екон. наук, професор Варшавської Політехніки
Гордієнко Л. Ю. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Меджибовська Н. С. – докторант Одеського державного економічного університету
Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ
Балакірева С. О. – викладач ХНЕУ
Внукова Н. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ
Скубенко Ю. Ю. – кредитний інспектор відділення №3 ХФТОВ "Укрпромбанк"
Гончарова С. Ю. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Затейщикова О. О. – викладач ХНЕУ
Кавун С. В. – канд. техн. наук, доцент ХНЕУ
Онишко С. В. – докт. екон. наук, професор Національного університету державної податкової служби України
Серебрянський Д. М. – старший викладач Національного університету державної податкової служби України
Юрченко В. В. – аспірант ХНЕУ
Чернявська Є. І. – канд. екон. наук, доцент Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля
Мішин О. Ю. – канд. екон. наук, викладач ХНЕУ
Мішина С. В. – канд. екон. наук, старший викладач ХНЕУ
Рожко В. І. – канд. екон. наук, викладач ХНЕУ
Таньков К. М. – старший викладач ХНЕУ
Колонтаєвський О. П. – здобувач Харківської національної академії міського господарства
Гетьман О. О. – канд. екон. наук, доцент Українського державного хіміко-технологічного університету (м. Дніпропетровськ)
Корольов О. Л. – асистент Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського
Семенча І. Є. – докторант Дніпропетровського національного університету
Філіна Г. І. – канд. екон. наук, доцент Харківської національної академії міського господарства
Брусильцева Г. М. – викладач ХНЕУ
Семенюк С. Б. – аспірант Інституту економіки і підприємництва (м. Тернопіль)
Кайнова Т. В. – аспірант ХНЕУ